

[Main page](#)
[Recent changes](#)
[Random page](#)

עזרה

[ייעוץ כללי](#)
[בקשת ספרים](#)
[עורכים שואלים](#)
[דיווח על טעויות](#)
[צ'אט להדרכת עריכה](#)
[יש לי חידוש](#)

הדף היומי

[הדף ומפרשיו](#)
[דיוני הלומדים](#)

עריכה תורנית

[עריכה תורנית](#)
[עזר לעורך](#)
[פורום עורכים](#)
[בית המדרש](#)
[אחרונים בפורום](#)

פעילות המיזם

[פרויקטים פתוחים](#)
[לוח מודעות](#)
[אולם דיונים](#)
[בקשות מהמערכת](#)
[בקשות ממפעילים](#)

Tools

[What links here](#)
[Related changes](#)
[Special pages](#)
[Printable version](#)
[Permanent link](#)
[Page information](#)

חכם צבי/פח

חכם צבי – **פח**

שאלה פח

בשולחן ערוך סימן תרע"א סעיף ז', ומדליקין ומברכין בבית הכנסת. קצת קשה, לפי מסקנת השו"ע לעיל בראש חודש (**סימן תכב ס"ב**) דעדיף טפי שלא לברך אהלל דריש ירחא^[1], אם כן אזדא לה ראיית הריב"ש (**סימן קיא**) במה שמברכין על הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת אף שאינו אלא מנהג, שהרי כל ראייתו אינה אלא מברכת הלל דראש חודש^[2], וכיון שהוא ז"ל^[3] סובר כהרמב"ם דאין מברכין על הלל דראש חודש, אמאי פסק הכא דמברכין על הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת^[4].

ואפשר דסמין נמי אמה שכתב הכל בו (**סימן מד ד.** הו"ד בב"י) דהכא הוא קידוש שמו יתברך לברכו במקהלות^[5], אף שהוא דוחק, כיון שאין ראייה לדבר היאך מברכין.

ולא עוד אלא שהרב בית יוסף סבור דבקידושא דבי כנישתא שהיא תקנה שהוזכרה בתלמוד דטוב שלא לברך ולקדש כיון דאין לנו אורחים ואין קידוש אלא במקום סעודה, כל שכן בהדלקת נר חנוכה בבית הכנסת שלא הוזכרה בתלמוד.

ואף דאיכא למימר דהתם אזדא ליה טעמא דאורחים, והכא אדרבה נתחדש לנו צורך הפרסום כיון שאין אנו מדליקין בחוץ כבזמן התלמוד^[6], מכל מקום קשה לחדש מדעתינו דבר בלתי ראייה.

ולא עוד אלא דלסברת הכל בו קשה למה גם בימי התלמוד לא תקנו לנו רבותינו נ"נ, לברך שמו במקהלות אף שהיה להם פרסום בהדלקתם מבחוץ, וצריך לצרף הטעמים של הריב"ש והכל בו^[7].

ואפשר שהרב"י ז"ל סמך לו על פשיטות דברי הפוסקים שהביא הטור ז"ל שמשמע שהיה מנהג פשוט לברך בימיהם. ובאמת אינה ראייה, כי כל הפוסקים ההם ז"ל הם אשכנזים וצרפתים דסבירא להו דמברכין על המנהג כבהלל דראש חודש וכדברי ר"ת ז"ל (**ברכות יד. ד"ה ימים, סוכה מד: ד"ה כאן**, הו"ד בטור **שם**). אבל להרמב"ם אין לברך, והא ראייה שלא הביא הרמב"ם ז"ל מנהג זה.

צבי אשכנזי ס"ט:

שולי הגליון

- ↑ כתב שם: ויש אומרים שהצבור מברכין עליו בתחלה לקרות את ההלל... והיחיד אין מברך עליו. ויש אומרים שאף הציבור אין מברך עליו לא בתחילה ולא בסוף, וזה דעת הרמב"ם (**חנוכה פ"ג ה"ז**), וכן נוהגים בכל מלכות ארץ ישראל וסביבותיה.
- ↑ כ"ה הבית יוסף (**סימן תרע**) בשמו: וזה לשון הריב"ש בתשובה, המנהג הזה להדליק בבית הכנסת, מנהג ותיקין הוא משום פרסומי ניסא, כיון שאין אנו יכולין לקיים המצוה כתיקונה להדליק כל אחד בפתח ביתו מבחוץ מפני שיד האומות תקיפה. ומברכין על זה כמו שמברכין על הלל דראש חדש אע"פ שאינו אלא מנהג וכו'.
- ↑ =השו"ע.
- ↑ עמש"כ ביישוב קושייתו, רבי אברהם דוד הורוביץ חבר בד"צ העד"ח גאב"ד שטרסבורג בקובץ קול יעקב (תשמ"ח, ע"י מוסדות חוסט, עמוד יט).
- ↑ ז"ל הב"י: שמניחין נר חנוכה בבית הכנסת, נראה שתיקנו כן מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו וכמו שתיקנו קידוש בבי תהכנסת כו' וכ"כ הכל בו. וכתב עוד טעם אחר שהוא כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפניהם שיש בזה פרסום גדול להש"י וקידוש שמו כשמברכין אותו במקהלות.
- ↑ וכמש"כ הריב"ש בטעם המנהג להדליק בבית הכנסת, כיון שאין אנו יכולים לקיים המצוה כתיקונה להדליק כל אחד בפתח ביתו מבחוץ.
- ↑ שלברך שמו במקהלות לבד לא סגי, ולכן לא תקנו כן בימי התלמוד, ובעינן לטעם הריב"ש שהוא משום שאין יכולים לקיים המצוה כתיקונה. אך מ"מ בעינן לטעם הכל בו כדי לברך, שהרי טעם הריב"ש לברך הוא כדרך שבמרכים על הלל, ולא ס"ל לשו"ע כן להלכה. ויש להעיר, כיון שנתבאר בשו"ע שטוב שלא לברך על הקידוש בבית הכנסת כיון שאין לנו אורחים, וסברא זו לא שייכת בהדלקת נר, א"כ בטעם זה לחוד יש להותיר התקנה על כנה ולהדליק בברכה, אף בלי תוספת טעמו של הריב"ש, ויל"ע.

< הקודם · הבא >

מעבר לתחילת הדף

Categories: הדלקת נרות חנוכה | חכם צבי

This page was last edited on 17 November 2022, at 10:40.

Content is available under **שימוש אישי בלבד**–**ללא שימוש מסחרי**–**וללא שימוש ציבורי** unless otherwise noted.

